

Met de komst van meester Wolf, is er een haast onuitputtelijke bron van inspiratie, fantasie, improvisatie, originaliteit en creativiteit binnengekomen. Deze talenten laten zich niet beperken tot de beeldende kunst, maar zijn veel breder toepasbaar. Vandaag krijgen de kinderen een les van meester Wolf waarin hij zijn talenten toepast op de taalkunst. De kinderen zijn benieuwd, maar ik als leerkracht ben minstens even benieuwd. Ik ben benieuwd naar de brug die hij kan slaan tussen zijn atelier en een schoolvak zoals taal.

Op dit moment besteden we veel aandacht aan de Kinderboekenweek, die 'De Grote Tekententoonstelling' heet. Deze week staan beeld, taal en beeldtaal centraal. Wolf zal proberen dit thema in zijn les te verwerken.

Gespannen gaan ik en de leerlingen richting het atelier. Direct valt op dat een les hier niet hetzelfde kan zijn als een les in het eigen lokaal. Er zijn geen tafels of stoelen en iedereen zoekt een plaatsje op de grond. Dit geeft meteen weer dat we te maken hebben met een vrije omgeving waarin we niet gebonden zijn aan het schoolse stramien. Een aantal schoolse afspraken blijven (gelukkig voor mij) wel hetzelfde, vingers moeten worden opgestoken en één persoon is tegelijk aan het woord.

In de atelierverslagen van Wolf las ik eerder al dat Wolf zonder enige moeite kan ingaan op de dingen die de kinderen opperen. Dit wordt me direct duidelijk. De kinderen komen met antwoorden en zonder enige moeite speelt meester Wolf hierop in.

'Hoe hard kan een stem roepen?'

'Wel 16 decibel!'

'Nee, wel 100 decibel!'

'Wie kan aan me uitleggen wat een decibel is?'

er komt geen antwoord

'Misschien kunnen we de volgende keer wel ontdekken wat een decibel is...'

Direct zie ik dat meester Wolf een brug slaat naar een reken/techniekles waarin de decibel centraal staat. Helaas voor mij, we gaan hier vandaag niet op in want taal staat vandaag immers centraal.

Een open gesprek over taal en taalbetekenis volgt. De kinderen geven reacties en impulsen die heel spontaan lijken. Niets blijkt echter minder waar. Iedere reactie van de kinderen had meester Wolf al vooraf ingecalculeerd, alsof hij hen onzichtbaar in zijn richting stuurt. Bij iedere reactie had hij achtergrondinformatie paraat waar de kinderen op hun beurt weer op door borduurden.

In deze les staat taal in de breedste zin van het woord centraal. De gesprekken gaan over de inhoud van taal, de vorm van taal, de klank van taal, de oorsprong van taal en de betekenis van taal. De kinderen filosoferen er vrijelijk op los.

Meester Wolf laat een afbeelding van een pijp zien, met daaronder de legendarische tekst (vertaald naar het Nederlands) 'Dit is geen pijp'. Wat bedoeld te kunstenaar hiermee? Wat is het dan? Een

plantenbak? Een waterfluit? Een soort wip? Niemand weet eigenlijk wat ermee bedoelt wordt. Ikzelf doe een wilde gok: 'het is een plaatje', en lijk de spijker op zijn kop te slaan. 'Wow', reageert meester Wolf. 'En van deze juf krijgen jullie nou les!' Wanneer de vraag komt of de appel die Wolf in zijn handen heeft, ook echt een appel is, zijn de kinderen even van hun stuk gebracht. Ze komen tot de ontdekking dat de betekenis van een woord soms iets heel anders kan betekenen. Luana komt tot de conclusie dat de appel écht een appel is, maar toch ook niet want het is ook fruit. Wolf prijst haar inbreng. 'En van deze juf krijgen jullie nou geen les!', reageert Luana met een brede glimlach.

De kinderen krijgen de opdracht om een niet bestaand woord te verzinnen. Ieder woord blijkt echter al te bestaan.

'Wanneer bestaat een woord?'

De kinderen denken lang, hard en diep na.

'Als we het uitspreken bestaat een woord!'

'Juist!'

'Ow, dus als we het niet uitspreken, bestaat het woord dus ook niet.'

'Nee joh, dan bestaat het ook al. Het bestaat dan namelijk al in ons hoofd!'

Deze filosofische overtuiging heeft me de hele dag achtervolgd. Wanneer ik namelijk later vandaag iets hoor dat niet kan, of niet bestaat, is er steeds wel een kind die opmerkt dat het wel kan of bestaat want 'ik zeg het toch' of 'ik denk het toch'. (Bedankt meester Wolf ☺)

Het werken met niet bestaande woorden krijgt een verdere verwerking wanneer er bij deze nieuwe woorden een niet bestaande tekening wordt gemaakt. Dit blijkt lastig te zijn. De kinderen worden gedwongen om buiten de bestaande kaders te denken en de fantasie de vrije loop te laten. Dit is lastig, maar gaandeweg lukt dit steeds beter.

Wanneer de kinderen de volgende opdracht krijgen, namelijk het schrijven van een rijgverhaal, lijken sommige kinderen nog steeds in deze fantasie te blijven hangen. De meiden proberen weer terug te gaan naar bestaande taal en de daarbij behorende taalregels. De jongens daarentegen zitten nog op de rand tussen werkelijkheid en fantasie en komen maar niet tot een goed product. De zinnen die ontstaan slaan kant nog wal en worden ietwat beladen. Later zal ik deze les een vervolg geven en kijken of de zinnen dan een wat duidelijkere vorm krijgen.

Op verzoek van de kinderen wordt de les afgesloten met het liedje 'daar was laatst een meisje loos'. Het is een feestelijke afsluiting van een verrassende en verfrissende les. Wanneer de kinderen het atelier verlaten, is hun hoofd net als het atelier. Een ruimte zonder schools stramien van vaste tafels en stoelen, maar een vrije ruimte waar leren vanzelf gebeurt.

Kijk voor alle foto's van deze taallessen op www.odsdedubbeldekker.nl/attejee.htm